

„RESURSA” UMANĂ LA CONFLUENȚA DINTRE CUNOAȘTERE ȘI SCHIMBARE

HUMAN RESOURCE AT THE CONFLUENCE BETWEEN KNOWLEDGE AND CHANGE

Prof.dr.ing, ec. Ioan ABRUDAN
Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

Nu cred că, în 1962, când a lansat cartea „Producția și distribuția de cunoștințe”, autorul ei F. Machlup, și-a dat seama de ce carieră strălucitoare se va bucura acest subiect în perioada următoare. Când, însă, o voce de autoritatea lui P. Drucker a preluat tema, sintagma de „societate bazată pe cunoștințe” a fost consacrată. Să nu uităm, însă, că problema cunoașterii a fost pusă în „partitura” hamletiană de către E. Racoviță prin formularea: „A știi sau a nu știi aceasta-i întrebarea”, înaintea celor doi, deja menționați. Din punct de vedere teoretic, conceptul poate însemna sau o consemnare a situației că se poate „vinde” și cunoașterea sau că lumea a ajuns la concluzia că știința acumulată de către omenire în trecut, adică experiența, poate fi folosită în viitor. Pe o astfel de linie logică se poate ajunge la afirmația biblică: „Ceea ce a mai fost, aceea va mai fi, și ceea ce s-a mai întâmplat se va mai petrece, căci nu este nimic nou sub soare” (Ecleziast 1:9) sau la simultaneitatea timpurilor trecut, prezent și viitor sugerată de Einstein. În plan individual, se face o distincție între cunoștințele dobândite din cărți și cele acumulate din experiența proprie. La primele, Lessing, le spune „erudiție” și la cunoștințele rezultate din experiență „înțelepciune” arătând că: „cel mai mic capitol al acesteia [înțelepciunea] este mai prețios decât milioanele din cealaltă

I don't believe that in 1962, when he launched the book "The production and distribution of knowledge", its author, F. Machlup, realized what a brilliant career will enjoy this theme in the next period. When, however, a voice of authority like P. Drucker further developed this issue, the "knowledge-based society" was established. We should not forget, however, that the problem of knowledge was already conveyed when E. Racoviță restated Hamlet's interrogation: "To know or not know that is the question", before the two already mentioned. From a theoretical point of view, the concept can be defined either as a record of the condition that knowledge too can be "sold", or that mankind reached the conclusion that the knowledge acquired in the past, that is experience, can be used in the future. Following the same logic one can reach the famous Biblical statement: "What has been, that will be, and what has happened will come again, for there is nothing new under the sun", (Ecclesiastes 1:9), or to Einstein's vision: the simultaneity of past, present and future. Individually, one should make a distinction between the knowledge acquired from books and the knowledge acquired from personal experience. Lessing refers to the first category of knowledge as "erudition" and to the second as "wisdom" stating that "the smallest

[erudiția]”. Cam în același loc, se găsea și filozoful francez M. E de Montaigne. Poate acesta este și sensul proverbului chinezesc „Mai bine vezi o singură dată decât să auzi de o mie de ori”. Dar, experiența se realizează în timp, iar timpul, înseamnă viață și viața nu o avem decât o singură dată. Pentru fiecare dintre noi timpul este resursa neregenerabilă. Cum să asimilezi experiență într-un timp, fatalmente limitat? Asumându-și riscul imperfecțiunii, oamenii au inventat simularea. Activitatea managerială se poate simula cu jocurile de întreprindere. Simularea preia avantajele și dezavantajele modelării, adică reprezintă o imagine simplificată a realității dar concentrează, în unități reduse de timp, zeci de ani de experiență. Așa cum se întâmplă mereu în viață, un câștig este însoțit de un risc. Decizia, în acest caz, este relativ simplă pentru că trebuie optat între o experiență simplificată, imperfectă și lipsa de experiență. Aceasta este partea simulării care exersează și îmbogățește capacitatea individului.

Cunoașterea este și un element din construcția indicatorului productivitatea muncii care, astfel, se constituie dintr-un timp trecut (cunoașterea) și un timp actual (munca). Aici se potrivește anecdota „mecanicului de navă”, care, când nava trebuia să plece din port și nimeni nu știa să remedieze o defecțiune, a rezolvat problema în doar câteva minute. Când pentru această „ispravă” a cerut o recompensă disproporționat de mare în raport cu timpul lucrat, el a justificat „onorariul” prin anii de experiență și acumulare a cunoștințelor care i-au permis să fie singurul care a rezolvat problema. Într-un fel, el nega, astfel, teoria lui Marx de formare a valorii pe baza timpului de muncă. Sigur că, s-ar putea face multe considerații în acest sens și există o întregă filozofie pe această temă. Cunoașterea, de pildă, formulează instinctiv viitorul prin acea proprietate de flexibilitate despre care ne vorbea marele maestru al finanțelor mondiale, G. Soros. Și, cred că avea dreptate, pentru că omul nu își poate imagina viitorul decât în termenii deja cunoscuți.

„Mașina” lumii în care trăim este cu „tracțiune pe spate” și, cunoștințele acumulate în trecut împing lumea înainte. Dar, ca orice mașină cu tracțiune pe spate, ea merge fără dificultăți când se deplasează pe un drum deja existent și cu un

chapter of it (wisdom) is more valuable than millions of the other (erudition)”. One may find the French philosopher M. E. de Montaigne on about the same position. Maybe this is the meaning of the Chinese proverb "It is better to see once than hear a thousand times". But experience is achieved with time, time is life and we have but one life. For each of us time is a non-renewable resource. How could one accumulate experience in an inevitably limited while? Taking the risk of imperfection people have invented simulation. Management activity can be simulated within business games. Simulation takes over the advantages and disadvantages of modeling, that is a simplified picture of reality but it also comprises, in small units of time, decades of experience. As it always happens in the real life all success is accompanied by risks. To take a decision, in this circumstance, is relatively simple because one must choose between a simplified, imperfect experience, and the lack of experience. This is a part of the simulation that enriches the capacity of individual practices.

Knowledge is an element in the structure of the labor productivity indicator thus consisting of a time past (knowledge) and a current time (work). The anecdote of the “ship driver” fits here very well, when the ship had to leave the port and no one knew how to remedy a deflection, the ship driver solved the problem in very few minutes. When he called for a disproportionately high reward as compared to the time he needed to remedy the deflection, he justified the “fees” through the years of experience and accumulation of knowledge that allowed him solve the problem. Somehow, he denied Marx's theory of value based on working time. Certainly, there could be many considerations in this respect and there is a whole philosophy written on the subject. Knowledge, for instance, instinctively makes the future with that property of *reflexibility* we were talked about by the great master of global finance, G. Soros. And I think he was right since man can only imagine his future in terms already known. If we imagined the world as a “car” it would be a “rear-wheel drive” and thus the knowledge accumulated in the past will push

grad de prelucrare acceptabil. Pe teren accidentat sau alunecos deplasarea este aproape imposibilă. Atunci, ar fi necesar și un punct de sprijin „arhimedic” în față. Cu alte cuvinte, în aceste cazuri, cunoștințele sunt necesare dar nu și suficiente. Pentru a găsi „punctul din față” omul a inventat strategia care, însă, este și ea dependentă de cunoștințele deja existente.

După ce a fost lansată de mitologia greacă, ideea vârstelor omenirii a fost preluată de filozofie, mai întâi de A. Comte și apoi de K. Marx. Comte spunea că omenirea a trecut prin trei stadii: stadiul teologic, stadiul metafizic și stadiul științific. Stadiul științific, potrivit filozofului, care, de altfel, a lansat curentul filozofic pozitivist și a asociat științelor termenul de „pozitiv”, începea odată cu revoluția franceză (1789). Suntem, încă de atunci, așadar, într-o epocă dominată de știință. Pe acest fundal s-au creat, ulterior, nuanțări. De exemplu, Taylor spunea managementului pe care-l promova „management științific”. Asta se întâmpla în finalul secolului XIX și începutul secolului XX. În secolul trecut nimeni nu mai punea la îndoială dominanța științei, iar tehnologia a devenit „o ideologie fără cuvinte” cum se exprima un diplomat brazilian. S-a încercat chiar definirea câte unui vector care să caracterizeze o anumită epocă. În acest rol s-au găsit pe rând, oțelul, calea ferată, automobilul, petrolul și, acum, informația.

P. Drucker, figură impozantă a secolului trecut în domeniul managementului, a proclamat epoca actuală ca fiind bazată pe cunoștințe, iar societatea actuală a fost numită societatea cunoașterii. Termenul a fost îmbrățișat rapid de multă lume și consonează perfect cu o altă denumire a perioadei actuale „societatea informațională”, între cunoaștere și informație demarcațiile fiind dincolo de esențe. David Birch de la MIT arăta la mijlocul deceniului opt al secolului trecut că, întreprinderea prelucrătoare a fost înlocuită cu întreprinderea „gânditoare”. Chiar și marele viitorolog american J. Naisbitt definea, cunoașterea ca și cea mai mare bogăție a epocii noastre. Într-adevăr, omenirea a acumulat un volum uriaș de cunoaștere care face posibil progresul actual. Acest volum trebuie gestionat și, de aceea, informația care este definită ca și vector al progresului în epoca pe care o traversăm, reprezintă, în același timp, și un „obiect” al

forward our world. But, like any rear drive car it goes smoothly when running on an existing, acceptable road. In rough or slippery terrain movement is almost impossible. Then an Archimedean fulcrum would be of help. In other words, in these cases, knowledge is necessary but not sufficient. To find the foothold man invented the strategy, which is also dependent on the existing knowledge.

After being released by the Greek mythology, the idea of ages of mankind was taken by philosophy, first by A. Comte and then by Marx. Comte said that mankind has gone through three stages: theological metaphysical and the stage of scientific progress. The scientific stage, according to the philosopher, who, in fact, launched the positivist current in philosophy and related to science the term "positive", began with the French Revolution (1789). We live, since then, in an era dominated by science. This background has, of course, given way to further interpretations. For example, Taylor said that the management he promoted was "scientific management". That was at the end of the 19th century and in the early 20th century. In the last century no one questioned the dominance of science and thus technology has become "an ideology without words" as expressed by a Brazilian diplomat. They even tried to define vectors that would characterize certain ages. Such vectors were the steel, the rail, the car, the oil, and information, which is defining our age.

P. Drucker, an imposing figure in the management of the last century, declared the current epoch as being knowledge-based and the current society was defined as the society of knowledge. The term was quickly embraced by many researches and it communes perfectly with another denomination of our times, "informational society", the delimitation between knowledge and information is beyond substance. David Birch of MIT showed in the eight decade of the last century that the manufacturing company has been replaced by the "thinking" company. Even the great American futurologist, J. Naisbitt, defined knowledge as the greatest wealth of our time. Indeed, mankind has accumulated a huge volume

managementului. Nu pot să nu subliniez, pentru a nu știu câta oară, că instruirea (care, în România, chiar dacă se face cu taxă, pare a fi gratuită în raport cu ce se întâmplă în lume), este un tezaur neprețuit. Din nefericire, așa cum s-a întâmplat de mai multe ori în istoria noastră, orice resursă accesibilă sau abundentă am disprețuit-o până când nu am mai avut-o. Într-un astfel de proces ne antrenăm și acum, iar nivelul de pregătire din școala noastră stă drept mărturie.

Să remarcăm că implicarea cunoașterii în dezvoltare are și o valență legată de eficiență. Am mai spus și altă dată că, timpul ca resursă de valoare, are o semnificație diferită funcție de volumul de cunoaștere pe care-l include. Este o diferență între o oră utilizată în realizarea curățeniei sau în proiectarea unei nave cosmice. Acest adevăr a fost semnalat încă de Comte dar mai mult în caracterul său istoric, în sensul că, altfel se puneau problemele în epocile de început ale omenirii, și altfel acum, când există o mare acumulare de cunoaștere.

Eu cred, că societatea umană s-a fundamentat pe cunoștințe dintotdeauna. În a doua jumătate a secolului trecut, când s-a lansat conceptul de „societate bazată pe cunoaștere” de către P. Drucker, se consuma, de fapt, evenimentul conștientizării acestui fenomen. Adică, era ca și punctul de inflexiune din filozofie, când un lucru trece de la starea de existență „în sine” la starea „pentru sine” sau, altfel spus, de la inconștient la conștient. Ceva mai complicat de explicat, este cum ceva dobândit în trecut poate fi utilizat în viitor, în momentul în care am acceptat schimbarea ca și principiu fundamental al dezvoltării lumii. Singura logică valabilă pentru concilierea schimbării cu cunoștințele acumulate în trecut ar fi o diferență de ritm între cele două concepte. Ar mai fi, poate, o schimbare care își păstrează neschimbat sensul generând concepte noi prin acumulări cantitative. Dar cine ne garantează această dinamică? Au apărut, de-a lungul timpului, schimbări provocate de elemente absolut marginale în raport cu fluxul principal de idei care anima o anumită epocă și care au desenat, o vreme, vectorul principal al dezvoltării. Schimbarea o poate lua în orice direcție ca și o picătură de apă care se găsește pe o masă ce vibrează. Se spune că 95% din cunoștințele pe

of knowledge that makes possible the current progress. This volume should be managed and, therefore, information, defined as the vector of progress in our age, is at the same time, an "object" of management. Therefore, I must point out, and it is not for the first time, that training (which, in Romania, even if it is toll appears as free, compared to other countries) is a priceless treasure. Unfortunately, as it has happened several times in our history, we despised all accessible or abundant resource until we lost it. We train with this purpose and the level of training one may find in our school stands as testimony.

It should be noted that involvement in knowledge development is linked to efficiency. As I remarked before, time as a valuable resource has different meanings according to the volume of knowledge it embodies. There is a difference between one hour used for cleaning and one hour used for designing a cosmic ship. This fact was reported by Comte himself but still more in its historical character, in that, they approached problems otherwise in the early ages of mankind, compared to our age when there is a great accumulation of knowledge.

I believe that human society has always been based on knowledge. In the second half of the last century, when P. Drucker launched the concept of "knowledge society" people became, in fact, aware of this phenomenon. In other words, it was similar to the inflection point in philosophy, when a thing transits from the state of existence "in itself" to the state "for himself", or from unconscious to conscious. In fact, it is harder to explain how something acquired in the past can be used in the future once we accepted change as the fundamental principle in the development of mankind. The only valid logic for the reconciliation of change and the knowledge acquired in the past would be a difference in pace between the two concepts. One might still find a change preserving its direction and generating new concepts through quantitative accumulations. But who can guarantee this dynamic? In time, changes have occurred caused by elements strictly marginal to the mainstream of ideas, changes that inspired and drew the main vector

care le utilizăm azi au apărut în ultima sută de ani. Dar lumea există de câteva mii de ani (?!). Dacă acest proces va continua cu acești „parametrii de mișcare” s-ar putea ca peste 100 de ani, timpul prezent să valideze cunoștințe dobândite, de exemplu, cu 2 ani înainte. Trebuie recunoscut că este o logică interesantă, dar, din nou, dacă am decretat schimbarea ca primă lege a naturii, nimic nu ne împiedică să credem că și această regulă ar putea fi schimbată. Pe de altă parte, acceptând ideea infinității cunoașterii, va fi întotdeauna ceva ce nu știm, dar avem în revers, satisfacția descoperirii unei resurse infinite. Proclamând „societatea bazată pe cunoștințe” s-ar putea să nu mai avem cum să denumim epocile viitoare. Deci, problema cunoștințelor și a rolului lor în progresul societății este complexă.

Societatea bazată pe cunoaștere exaltă acele cunoștințe care construiesc, care generează senzația de siguranță și control asupra lumii. Marele nostru poet și filozof, Lucian Blaga, a numit acest gen de cunoaștere, „paradisială” sugerând, oarecum latura pozitivă, reconfortantă, a cunoașterii. Tot el, însă, a identificat, și cunoașterea „luciferică”, dezolantă, care aduce omul la marginea abisului infinit, adică acolo unde, cum se exprimă poetul într-una din poeziile sale: „Tot ce-i neînțeles se schimbă în neînțelesuri și mai mari”. Și, câteodată, primim semnale și din această zonă. Poate că, firimiturile scăpate de o pasăre în instalația de răcire de la una din cele mai mari realizări tehnologice contemporane: acceleratorul de particule din centrul european de cercetări nucleare de la granița dintre Franța și Elveția, a fost un astfel de mesaj care arată vulnerabilitatea oricărui fel de cunoaștere și ilustrează, chiar imprevizibilul schimbării, despre care făceam vorbire anterior. Într-adevăr, ridicarea temperaturii din instalația de răcire cu câteva grade, la CERN, a pus pe jar comunitatea științifică din acest centru de elită al cercetării. Câteva firimituri scăpate de o pasăre au perturbat procesul de reconstituire a genezei lumii în care trăim (!?). Această întâmplare ar fi un bun argument în teoria haosului. Eu cred, însă, că acel gen de cunoaștere despre care vorbim, când ne referim la organizația bazată pe cunoaștere, este situat într-un perimetru mărginit de know-how, competențe și capabilități, adică acele cunoștințe

of development. Change can take any direction just like a drop of water lying on a vibrating table. They say that 95% of knowledge that we use today emerged in the last hundred years. But the world is several thousand years (?!). If this process continues within the same “parameters of movement” it might be that over 100 years present time will validate the knowledge acquired 2 years before. We must admit that it’s a very interesting logic, but again, if we stated change as the first law of nature, nothing prevents us to believe that this rule could be changed. On the other hand, accepting the idea of infinite knowledge there will always be something we do not know, yet in reverse, we have the satisfaction of discovering an infinite resource. Proclaiming the “knowledge-based society” we might not know how to define the future ages. Thus, the question of knowledge and their function in the progress of society is complex. A society built on knowledge exalts the knowledge that creates and generates a feeling of safety and control over the world. Our great poet and philosopher Lucian Blaga defined this kind of knowledge as “heavenly” suggesting, somehow, the positive, reassuring side of knowledge. He also identified the “Lucifer-like”, stark knowledge, that brings man to the margins of the infinite abyss, where, as the poet says in one of his poems: “All that is uncomprehended becomes incomprehensible.” And sometimes we do receive signals from this dimension. Perhaps, the crumbs the bird got rid of in the cooling plant at one of the greatest achievements of contemporary technology, the particle accelerator of the European Center for Nuclear Research, on the border between France and Switzerland, was one such message that shows the vulnerability of any kind of knowledge and illustrates the very unpredictability of change, which I remarked above. Indeed, the raising temperature of the cooling facility with a few degrees, at CERN, troubled the scientific community in this elite research center. How many crumbs disturbed the process of reconstruction of the genesis of our world (!?). This story would be a good argument for chaos theory. I believe, however, that the kind of knowledge we are talking about

care, într-o parafrază după termenii financiari, au o mare „lichiditate”. După părerea mea, este vizibil și un proces de reevaluare a importanței resurselor. Adică, până la un punct era importantă resursa materială, apoi capitalul, azi discutăm despre resursa umană ca fiind cea mai importantă și, în cadrul ei, despre partea cea mai abstractă reprezentată de cunoștințe.

Actuala implicare a omului în viața economică, care l-a nominalizat ca „resursă umană”. Mie mi se pare puțin demonetizantă această titulatură, deși, o parte a cercetătorilor susțin contrariul. După opinia mea, orice resursă sfârșește prin a fi consumată. Cui i-ar plăcea să fie comparat cu o tonă sau chiar 1000 de tone de petrol?

În „Declarația de Independență a Statelor Unite ale Americii” se spunea: „Susținem aceste adevăruri ca fiind evidente prin ele însele, că toți oamenii sunt creați egali, căci sunt înzestrați de Creatorul lor cu anumite drepturi inalienabile printre care se află Viața, Libertatea și Căutarea Fericirii”. Poate că, nominalizarea omului ca „resursă” concordă cu pragmatismul sau, chiar cinismul acestei epoci. Oricum, distanța de la tripticul american, evocat mai sus, până la „resursă” pare destul de mare. Este adevărat că, după ce Drucker a declarat epoca noastră „societate a cunoașterii”, consumul uman pare a se înnobila referindu-se la cunoaștere. Dar, totuși, să fie omul doar o resursă? Ceva mai reverențios, s-au exprimat urmașii lui Fayol care, după un șir de iterații terminologice, au stabilit, fără a fi contestați prea tare până azi, că una din funcțiile organizației este funcția de personal. Parcă „personal” înseamnă ceva mai mult și, oricum, mai difuz decât tranșantul „resursă”. Paradoxal, Marx cu cunoscuta sa formulă „omul cel mai de preț capital”, pare să respecte, prin asociere, deopotrivă și omul și capitalul.

Problematika schimbării este demult cunoscută și, ea a făcut obiectul preocupărilor filozofice într-o istorie întregă, din toate părțile lumii. O găsim la Platon și Aristotel la fel ca și la Buddha și Confucius și s-a întors în Europa în filozofia „marilor germani”, dintre care, Schopenhauer, afirma undeva: „fiecare stare ce apare trebuie să fi decurs sau să fi rezultat dintr-o schimbare care a precedat-o”. Este atât de actual

when we refer to a knowledge-based organization is confined in a perimeter of know-how, of skills and capabilities, i.e. the knowledge that, using financial terms, has a high "liquidity". In my opinion, one can clearly see a process of reassessment of the importance of resources. That is, until one point, material resource was the most important, then it was the capital, today we talk about human resources as the most important and, within it, about the most abstract category represented by knowledge.

The current human involvement in economic life nominated man as "human resource". It seems to me that this title is discrediting, although some researchers argue otherwise. In my opinion any resource ends up being consumed. Who would like to be compared to a ton or 1000 tons of oil?

The Declaration of Independence of the United States They says: "We hold these truths to be evident in themselves, that all men are created equal, because they are endowed by their Creator with certain unalienable rights among which are life, liberty and pursuit of happiness. Maybe the nomination of the human as "resource" is consistent with the pragmatism or even cynicism of this age. However, the distance from the American triptych, mentioned above, to "resource" seems quite high. It is true that subsequent to Drucker's defining the "society of knowledge", human consumption appears to elevate referring to knowledge. But, nevertheless, is man just a resource? Something more observant was expressed by Fayolle's descendants, who, after a number of terminological iterations, established without being contested until today, that one of the functions of organization is the personnel function. As if personnel has a deeper meaning and, anyway, more diffuse than the trenchant "resource". Paradoxically, Marx's well known formula "man as the most precious human capital", seems to respect, by association, both the man and capital.

The issue of change has long been known and it has been the center of philosophical concerns throughout history, from all over the world. We find it in Plato and Aristotle as well

acest limbaj de parcă ne-am situa într-o „rețea Petri” cu „condiții” și „tranziții”. Există, oare, mai multă esență decât ceea ce se spune aici, în „modelul schimbării” al profesorului american Kurt Lewin?

Resuscitarea conștiinței schimbării, în lumea afacerilor, au adus-o Hammer și Champy care afirmă în bestseller-ul internațional privitor la reengineering, că ne găsim într-o lume în care: „singura constantă previzibilă a devenit schimbarea rapidă și neîncetată”. Sigur, că despre acest lucru ne avertiza încă Heraclit care credea că schimbarea este perpetuă și esențială pentru lumea reală sau Aristotel care proclama: „natura este un principiu al mișcării și schimbării” și chiar stabilea anumite categorii pentru schimbare. Cu alte cuvinte, știm din cele mai vechi timpuri că, pe pământ, suntem pe „nisipuri mișcătoare” iar, din 1912, astronomul american V. M. Slipher a demonstrat însăși deplasarea Universului. Mai putem spera să menținem ceva constant? Nici măcar mediul.

Rămâne, doar, problema adaptării la schimbare. În mod paradoxal, între evoluționistul Darwin și biblicul Ecleziast se creează o uluitoare confluență, atunci când și unul și altul susțin că trăsăturile deosebite ale individului, fără adaptarea la imperativele timpului, nu sunt suficiente pentru obținerea succesului, ba chiar nici pentru supraviețuire. Darwin spune undeva: „nu supraviețuiește cea mai puternică dintre specii, nici cea mai inteligentă ci aceea care este mai receptivă la schimbare”. Cu o ușoară deviație în exprimare dar, conducând spre același înțeles, Ecleziastul avertiza din paginile Bibliei: „nu cei iuți aleargă, că nu cei viteji câștigă războiul, că nu cei înțelepți câștigă pâinea, nici cei pricepuți bogăția, nici cei învățați bunăvoința, ci toate atârnă de vreme și de împrejurări”.

Ciudat este, faptul că un alt concept care este foarte vehiculat în epoca noastră: dezvoltarea durabilă, presupune chiar menținerea unui „status-quo” pentru condițiile de viață pe planetă. Dacă lipim dezvoltarea pe bază de cunoștințe, de dezvoltarea durabilă obținem chiar un spațiu contiguu care unește trecutul cu viitorul și produce acea „neschimbare” de care ne vorbea Ecleziastul. După cum vedem, ne găsim într-un copios filon de semnificații. Probabil, de aceea „a prins” atât de bine acest concept în spațiul public. Oricum,

as in Buddha and Confucius and it returned to Europe in the philosophy of "the great Germans", of which Schopenhauer somewhere says: "Every appearing state issues or results from a change that preceded it". The terms used by Schopenhauer are so modern as if we were in a "Petri net" with "conditions" and "transitions". Is there more essence than what the American Professor Kurt Lewin says in "the model of change"?

The resuscitation of the concept of change in the business world was brought by Hammer and Champy who stated, in the international bestseller regarding reengineering, that we live in a world where "the only predictable constant has become the rapid and constant change". Of course, Heraclites warned us about this thing, believing that change is constant and essential, or Aristotle who defined "nature as the principle of movement and change" and who even set the categories of change. In other words, we know from ancient times that living on earth is living on "quicksand" and, in 1912 the American astronomer VM Slipher showed the movement of the universe itself. May we hope to keep something constant? Not even the environment.

It only remains the problem of adapting to change. Paradoxically, between the evolutionist Darwin and the biblical Ecclesiastes there is an amazing confluence, where both the one and the other claim that the special features of the individual, without the proper adjustment to the imperatives of time, are not sufficient in order to succeed, not even in order to survive. Darwin used to say that: "not the strongest of the species survives, nor the most intelligent but the one that is more responsive to change". With but a slight deviation in expression, leading to the same meaning, the Ecclesiastes warns us in the pages of the Bible: "not the swift are running, not the brave win the war, neither the wise earn their bread, nor the skilled earn wealth, or those taught the kindness, but all hang on the weather and circumstances".

It is strange that another common concept in our age, "the sustainable development" infers the preservation of a "status-quo" for living on the planet. If we relate the knowledge-based development to the sustainable development we

managementul „vede” mai mult partea comercială a conceptului.

Să remarcăm, în al doilea rând, că totul este supus unui proces de concentrare. Calculatorul înglobează informație care stă înscrisă în formă naturală, în volume uriașe de materie. Explozia atomică dezvoltă cu maxim o tonă de substanță puterea a zeci de mii de tone de TNT. Și iată că, acum, în virtutea acelui proces de concentrare, cunoașterea devine o resursă pe care o purtăm cu noi după ce a fost culeasă dintr-un volum imens de substanță și, mai multe mii de ani de istorie. Acum câteva decenii, academicianul Mircea Malița, a scris o carte în care cunoașterea a căpătat o denumire: „aurul cenușiu” de la materia cerebrală care înmagazinează și gestionează cunoașterea.

Cândva s-a realizat un studiu în care s-au evaluat substanțele din care este alcătuit omul. La prețul pieței, un om valorează „ca materiale” mai puțin de 100 de dolari USA, dar „produce” valori inimaginabil de mari. Economic vorbind, suntem într-un puseu de eficiență având un „efect de pârghie” cu adevărat remarcabil. Poate, de aceea, în toate timpurile „comerțul cu oameni” a fost cel mai rentabil, începând de la „comerțul cu sclavi” până la „head hunting-ul” actual.

Anticipând, parcă, epoca cunoașterii, Göthe spunea, într-una din scrierile sale: „acesta va fi secolul oamenilor capabili, practici, care înțeleg cu ușurință lucrurile și sunt înzestrați cu o anumită dexteritate; ei se vor simți superiori chiar dacă nu sunt înzestrați cu aptitudini deosebite”. Chiar dacă Göthe se referea la secolul XIX, până la urmă, epoca acestor oameni a venit cu 100 de ani mai târziu favorizată de progresele obținute în producția de bunuri, adică atunci când cunoașterea făcea inflexiunea, trecând din sfera semantică a verbului „a fi” în spațiul de semnificație al verbului „a face”.

În „Megatendințe”, J. Naisbitt notează, citându-l pe P. Drucker: „Productivitatea cunoașterii a devenit, deja, sursa productivității, a forței competitive și a izbânzii economice. Cunoașterea a devenit deja industria primară, industria care asigură resursele centrale și esențiale ale producției”.

get a contiguous area that connects past with future and produces that "unalterable" the Ecclesiastes spoke of. As we can see, we find a generous net of meanings. Perhaps this is why this concept took so well in public. However, management "sees" more the commercial part of the concept.

Secondly, let us note that everything is subject to a process of concentration. The computer includes natural information which is inscribed in the huge volumes of material. The atomic explosion develops with maximum a ton of substance the power of tens of thousands of tons of TNT. Just a few decades ago the academic Mircea Malița wrote a book in which knowledge was defined the "gray gold" as the brain matter that stores and manages knowledge.

Once they made a study that evaluated the substances man is made of. The market value of a man is less than 100 \$ even though it produces unimaginably large values. Economically speaking we experience a flare of efficiency with a truly remarkable "leverage". Perhaps this is why, in all times, the "people trade" was the most profitable from the "slave trade" to the present "head hunting".

As if anticipating the era of knowledge, Goethe said in one of his writings that: "This will be the century of capable and practical people, who easily understand things and are endowed with a particular dexterity; they will feel superior even if they are not gifted with special skills". Although when saying this Goethe referred to the 19th century, eventually the epoch he described came with a delay of 100 years, encouraged by the progress made in the production of goods, i.e. when knowledge made inflection, passing from the semantic sphere of the verb "to be" in the space of the verb "to do".

In "Megatendințe", J. Naisbitt notes, citing P. Drucker: "The productivity of knowledge has already become the source of productivity, of competitive strength and economic victory. Knowledge has already become the primary industry, industry that provides the essential resources of production.